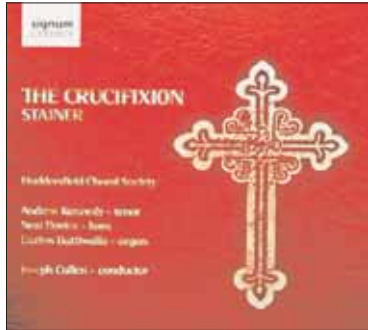

WOORD, KLANK & BEELD

CD RELIGIEUS

De kruisiging
John Stainer

John Stainer (1840-1901) is bij ons een nobele onbekende. Onterecht, want de vijf korallen die in zijn grote oratorio *De kruisiging* opduiken, zijn bijzonder geliefd in de kerkzang van de anglicanen. Het krijgslustige *Fling wide the Gates* (met een wat ongelukkig sentimentele tekst in het verlengde van ons „ruk open Heer, de hemelpoort“) is een mooi voorbeeld. *Cross of Jesus, Cross of Sorrow* is de perfecte belichaming van een hymne uit de Victoriaanse tijd. Bij wijlen lijkt het of je naar een opname van de *Songs of Praise* op BBC zit te luisteren, zeker het slotlied *All for Jesus* is zo'n beklijvende meezinger. Stainer blijkt inderdaad een typisch Victoriaans componist, een geestesgenoot van de Prerafaëlieten in de schilderkunst, maar ook een tijdgenoot van Newman en Darwin. Stainer schreef zijn muziek in de tijd waarin het Verenigd Koninkrijk inderdaad de golven beheerste met zijn talrijke vloten en waarin de koloniale basis gelegd werd voor een imposant rijk. John Stainer was een schoolmeesterszoon uit Londen die het door noeste arbeid schopte tot orgelist van St Paul's Cathedral, vandaar dus zijn talent om zingbare kerkliederen af te leveren. Wat later werd hij professor in Oxford en zou hij de rest van zijn leven ijveren voor de verbetering van de positie van kerkzangers en orgelisten. Zijn *Crucifixion* ontstond in 1886 en wordt sindsdien jaarlijks uitgevoerd op Goede Vrijdag in de Londense parochiekerk van Marylebone. Het werk biedt een bezinning op het lijdensverhaal vanaf Gethsemane tot de kruisiging en staat als een huis, ondanks de soms wat verouderde tekst van de hand van een geestelijke. Wellicht heeft het zijn stevige reputatie te danken aan het feit dat de structuur ervan geënt is op die van Bachs *Passionen* en dus een goede afwisseling biedt van koorzang en solistische partijen. Stainer streefde steeds ook naar een goede zingbaarheid en is in dat opzet geslaagd. De aria's en solistische stukken kunnen daarbij gemakshalve worden toevertrouwd aan externe krachten. Ook de begeleiding mag er zijn: de componist was een vakman en slaagt je te doen vergeten dat hij alleen maar beschikt over orgelspel. Wie een beetje uitgekeken is op de klassiekers in het genre als *The Messiah* of de *Passionen*, zal in dit typische Britse werk een interessante aanvulling vinden. (JC)

John Stainer, *The Crucifixion*, door de Huddersfield Choral Society, met Andrew Kennedy (tenor) en Neal Davis (bas), onder leiding van Joseph Cullen, Signum classics (distributie Laval), SIGCD 176, 20,45 euro.

John Stainer, *The Crucifixion*, door de Huddersfield Choral Society, met Andrew Kennedy (tenor) en Neal Davis (bas), onder leiding van Joseph Cullen, Signum classics (distributie Laval), SIGCD 176, 20,45 euro.

John Stainer, *The Crucifixion*, door de Huddersfield Choral Society, met Andrew Kennedy (tenor) en Neal Davis (bas), onder leiding van Joseph Cullen, Signum classics (distributie Laval), SIGCD 176, 20,45 euro.

John Stainer, *The Crucifixion*, door de Huddersfield Choral Society, met Andrew Kennedy (tenor) en Neal Davis (bas), onder leiding van Joseph Cullen, Signum classics (distributie Laval), SIGCD 176, 20,45 euro.

CD KLASSIEK

Muziek voor Eszterhazy
Joseph Haydn

Haydn's dienstjaren bij de prinselijke familie Eszterhazy waren beslissend in zijn leven. De muzikale en rijke Eszterhazy's lieten hun kapelmeester niet enkel dirigeren, maar ook veel muziek schrijven. Haydn had met het hoforkest ook de beschikking over een aantal steengoede muzikanten, met wie hij naar hartelust kon experimenteren. In 1761 schreef hij aldus zes scherzandi in vier delen (allegro, menuet, adagio en presto), die samen een goed samenhangende cyclus vormen. Haydn schrijft verbluffend origineel! Ongewoon zijn ook zijn achtstemmige divertimento's ofte de zogeheten baryton-octetten die hij in 1775 voor privé-uitvoering door de muzi-

kanten componeerde. Als je weet dat prins Niklaus Eszterhazy zelf de baryton bespeelde, een ietwat curieuze gamba, dan krijg je meteen een idee van het verfijnde hofleven aan het Hongaarse 'Versailles'.

Ook de concerto's voor lier en de nocturnen componeerde Haydn op voorname bestelling, namelijk voor Ferdinand IV, koning van Napels, die gehuwd was met een dochter van Maria Theresia. Ferdinand was ook al zo'n cultuurfreak en hij bespeelde een bijzondere draailier. Gezien er geen voorbeeld van die lier meer bestaat, is die op de cd vervangen door hobo en fluit. Haydn had niet zo'n hoge pet op van de muzikale kwaliteiten van Ferdinand en in die tijd werden de instrumenten wanneer nodig vervangen. Interessant is dat Haydn vaak de klarinet laat opdraven. In het adagio van de eerste nocturne klinkt die het allermooist: niet scherp, maar rond en versmolten van klank. Prachtig. (JC)

Joseph Haydn, *Music for the Prince Eszterhazy and the King of Naples*. Scherzandi, baryton octets, lira concertos, nocturni, door Haydn Sinfonietta Wien onder leiding van Manfred Huss, BIS, BIS-CD 1796/98, 6 cd's voor de prijs van 3, distributie Coda, 56,35 euro.

BOEK GESCHIEDENIS

Begindagen van de
Eerste Wereldoorlog
Dirk Van Thuyne

De Eerste Wereldoorlog wordt ook na het overlijden van de laatste oud-strijder niet vergeten. Er verschijnen nog steeds nieuwe boeken over deelaspecten van de eerste wereldbrand en de sites in Frankrijk en België worden nog altijd druk bezocht.

De meeste werken zijn gewijd aan de belangrijke frontgebieden (IJzer, Ieper, Somme, Verdun) en de bloedige loopgravenoorlog. Freelance-journalist Dirk Van Thuyne beet zich vast in de wat vergeten eerste dagen van de wereldoorlog, augustus-september 1914, nog vóór het Belgische leger zich terugtrok achter de IJzer. Door België binnen te trekken, schond het Duitse leger de neutraliteit van het land. Het kleine, ongeoefende Belgische leger moest een overmacht zien te bedwingen.

De auteur baseert zich vooral op geschreven bronnen, die de bloedige gebeurtenissen beschrijven. Heel in het bijzonder worden ook de wreedheden van de Duitse troepen tegen de burgerbevolking beschreven. Van Thuyne vertelt een verhaal. Grote analyses, zoals in sommige slagveldliteratuur, moet je niet verwachten. Het leest als een spannend boek, terwijl het toch echt gebeurd is. Soms

waan je je in Afghanistan of Irak. Tienduizenden vonden immers in die paar weken de dood, complete stadwijken werden verwoest, terreur regeerde.

Interessant is het laatste hoofdstuk waarin wordt beschreven wat er vandaag nog van toen valt te zien. Dat blijkt nog opmerkelijk veel te zijn. (EDS)

Dirk Van Thuyne, *1914. De Duitsers komen. De moordende begindagen van de Eerste Wereldoorlog in België*, Lannoo, Tielt, 19,95 euro, 978 90 2098 822 2.

BOEK SPIRITUALITEIT

Dagelijkse bezinningen
Henri Nouwen

Uitgeverij Lannoo brengt een goedkope editie uit van een van de laatste werken van Henri

Nouwen, overleden in 1996. Het lijkt een bloemlezing te zijn, maar het is wel degelijk een origineel werk, dat eerder verscheen onder de titel *Brood voor onderweg*.

Nouwen schreef niet voor zichzelf, maar voor een publiek. Op korte tijd pende hij overpeinzingen neer, een voor elke dag. Tussen september en december 1995 had hij 387 origineel gedachten klaar. „Toen ik ze allemaal overlas, realiseerde ik me dat ik mijn geloof had uitgeschreven, mijn eigen credo“, zo schrijft hij in de inleiding.

De grote thema's uit Nouwen's oeuvre – dat eigenlijk op dat moment al zo goed als afgesloten was – zijn in de teksten aanwezig. Tegelijk is het ook breder, omdat Nouwen ook mediteert over Jezus en de sacramenten.

De heruitgave als *Een jaar met Henri Nouwen* past in een reeks waarin geput werd uit het werk van andere geestelijke schrijvers. (EDS)

Henri Nouwen, *Een jaar met Henri Nouwen. Wijsheid en geloof voor elke dag*, Lannoo, Tielt, 2010, 380 blz., 9,95 euro, ISBN 978 90 2099 090 4.

BOEK NON-FICTIE

Leed van slachtoffers
Walter Damen, Chris Dillen & Jeroen Wils

„De dader komt ooit weer vrij, maar wij hebben levenslang gekregen.“ Zo vaak tekenen de media dergelijke woorden op uit de mond van slachtoffers van misdrijven, dat ze een cliché zijn geworden. Dat we als lezer of kijker voorbijgaan aan de pijn, het verdriet en de frustratie die erachter schuilen. „Je leeft gewoon anders. Ik ben sneller op mijn hoede. Sneller ongerust“, verwoordt Francine, zus van een slachtoffer van moord, het in het nieuwe boek *Wij kregen levenslang*. „Als ik

naar de badkamer ga, dan neem ik altijd mijn gsm mee. Je weet nooit wie er gaat bellen.“

Wij kregen levenslang is de opvolger van de bestseller *Ik heb een mens vermoord*. Journaliste Machteld Libert liet daarin uitgebreid drie moordenaars aan het woord, advocaat Walter Damen en gerechtpsychiater Chris Dillen zorgden voor de nodige achtergrondinformatie. Op vraag van lezers die vonden dat ook de slachtoffers de aandacht moeten krijgen die ze verdienen, tekenden beide laatstgenoemden voor dit tweede boek. VTM-journalist Jeroen Wils nam ditmaal de interviews voor zijn rekening.

Sabine Drowart werd onterecht veroordeeld voor diefstal en vrijgesproken, Lies De Wolf werd het slachtoffer van partnergeweld, Tom Vermeersch moet zijn droom om piloot te worden opgeven nadat hij zwaar in elkaar wordt geslagen. De zes getuigenissen zijn aangrijpend en levensecht. Aldus slagen ze erin om de mens achter de misdaadkrantenkoppen een gezicht, gedachten en gevoelens te geven.

„De daders hadden meteen een advocaat. Ze werden met alle mogelijke zorgen omringd. Ter-

wijl ik al bijna drie jaar van links naar rechts moet hollen voor medische onderzoeken, revalidatie, de verzekering, enzovoort“, beschrijft Steven, slachtoffer van doelloos geweld in het boek. Slachtoffers blijken vaak het gevoel te hebben dat justitie er wel voor de dader is, maar niet voor hen. Experts Damen en Dillen spelen in de tussenliggende hoofdstukken in op die gevoelens en verklaren in heldere taal de mechanismen van justitie, van de hulpverlening en van de menselijke geest. (JVH)

Walter Damen, Chris Dillen & Jeroen Wils, *Wij kregen levenslang. Slachtoffers van een misdrijf getuigen*, Van Halewyck, Leuven, 2010, 184 blz., 18,50 euro, ISBN 978 90 5617 968 7.